

Energisystem
Lina Enskog Broman, 08-677 27 16
lina.enskog.broman@energiforetagen.se

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se;
i.e.remissvar@regeringskansliet.se

Energiföretagen Sveriges synpunkter på promemorian Ursprungsgarantier – genomförande av det omarbetade förnybartdirektivet

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Energiföretagen Sverige ("Energiföretagen") har tagit del av promemorian och vill framföra följande synpunkter.

Sammanfattning

- Energiföretagen ser positivt på att systemet för ursprungsgarantier ska utökas så att även producenter av gas inkluderas, däremot ser vi mindre positivt på att kyla och värme ska ingå.
- Det är av stor vikt att systemet med ursprungsgarantier för kyla och värme är frivilligt.
- Det är mycket angeläget att begränsa tillkommande kostnader för exempelvis produktionsmätning för värme och kyla i utformningen av regelverket.
- Energiföretagen stöder förslaget om att införa en kapacitetsgräns om 50 kW för anläggningar av produktion av kyla och värme.
- Energiföretagen ser risker med att frikoppla den fysiska leveransen av värme och kyla med hur ursprungsgarantierna används vilket kan minska förtroendet för systemet.
- Energiföretagen ser utmaningar med förslagen om annullering av ursprungsgarantier för värme och kyla vilket vi redogör för nedan.
- Den avgiftsmodell som föreslås kommer troligtvis innebära en tröskel för mikroproducenterna. En annan fördelning av den administrativa kostnaden skulle vara att föredra.
- Det är angeläget att det fortsatta lagstiftningsarbetet beaktar revideringen av Europastandarden (EN 16325) och att den svenska lagstiftningen inriktas på ett minimigenomförande så långt som möjligt.
- Det är angeläget att fortsatt dialog med branschen sker vid utformningen av detaljerna i forskrifterna.

- För att ge aktörerna möjlighet att göra de ändringar som behövs avseende mätning och rapportering till följd av föreskriftsändringar anser vi att ikraftträdandet bör skjutas fram till den 1 januari 2023.

Specifika kommentarer

Ett gemensamt system för el, gas, kyla och värme

Energiföretagen ser positivt på att systemet för ursprungsgarantier ska utökas så att även producenter av gas inkluderas, däremot ser vi det som mindre positivt att kyla och värme ska ingå. Det är inte definierat hur regelverket för värme och kyla ska användas och motivet till detta. Gällande gas är det bra med ett harmoniserat regelverk och förändringen ökar slutkundernas insyn gällande hur stor andel eller mängd energi från förnybara energikällor de får.

Det är av stor vikt att systemet är frivilligt vad gäller ursprungsgarantier för värme och kyla. Åtskilliga medlemsstater inför ingen genomförandereglering alls för ursprungsgarantier för värme och kyla. Vi vill påpeka att det idag inte upplevs finnas några problem på värmemarknaden som detta regelverk löser. Det finns också åtskilliga tekniska frågeställningar i hur ett system för ursprungsgarantier för värme och kyla ska fungera som ännu inte är lösta. Det är mycket angeläget att begränsa tillkommande kostnader för exempelvis produktionsmätning i utformningen av regelverket.

Förutsättningar för utfärdande och användning av ursprungsgarantier som avser gas, kyla och värme

Energiföretagen stöder förslaget om att införa en kapacitetsgräns om 50 kW för anläggningar av produktion av kyla och värme och anser, precis som förslaget, att någon sådan kapacitetsgräns inte ska införas gällande elproduktionsanläggningar.

Att en gräns sätts för anläggningar för produktion av kyla och värme är bra eftersom det finns många mindre producenter och att tillåta dessa att få ursprungsgarantier utfärdade står inte i proportion till den administrativa bördan hos den beslutande myndigheten. Det blir inte heller kostnadseffektivt att hantera dem.

Att det inte sätts någon gräns gällande små elproduktionsanläggningar med skälet att det då ofta handlar om små solcellsanläggningar tycker vi är bra. Detta kan också bli ett incitament till ett aktivt deltagande på marknaden för mikroproducenter vilket är eftersträvänt.

Som vi tidigare nämnt bör detta system bygga på frivillighet. Energiföretagen vill inte se en utveckling av regelverket som innebär att ursprungsgarantier gällande kyla och värme och dess information per automatik är ett krav vid ursprungsmärkning. En sådan ordning skulle i praktiken göra systemet obligatoriskt.

Då det kommer att föreligga svårigheter att mäta produktionsmixen samt att kostnaden för detta kan bli hög anser vi att det ska finnas möjlighet att tillämpa någon form av massbalansprincip vilket är särskilt viktigt för större och mer komplexa anläggningar.

På s. 11 i promemorian anges att *”På kyla- och värmemarknaden finns ingen handel mellan aktörer eller mellan medlemsstater i EU. Fjärrkyla- och fjärrvärmenäten i Sverige är inte sammankopplade med varandra och det bedrivs ingen handel mellan näten.”*

Detta är inte korrekt, inom landet finns numera på många håll fysiskt sammankopplade nät mellan olika fjärrvärmeföretag och orter och handel sker mellan dessa. Dessutom förekommer i ett stort antal kommuner spillvärmesamarbeten mellan industri och

fjärrvärmeföretag där handel av värme bedrivs. Dock finns det ca 500 fjärrvärmenät totalt i landet, varav de flesta inte är sammankopplade, vilket är en skillnad mot el och gas som är fysiskt sammankopplade.

Vi instämmer i promemorians slutsats om att hur marknadsvärdet för ursprungsgarantier ska beaktas i stödssystem för värme och kyla behöver utredas vidare. Det är i dag inte möjligt att uttala sig om vad ett marknadsvärde på ursprungsgarantier för värme och kyla kan komma att bli i avsaknad av någon etablerad marknad. Vi anser dock att det behöver fastställas principer för vad som ska betraktas som statligt stöd, då t.ex. elcertifikat i formell mening inte anses utgöra ett statligt stöd enligt EU:s statsstödsregler. Elcertifikat utfärdas också för förnybar elproduktion och bör därmed inte heller av det skälet vara av relevans i bedömningen av eventuella stöd för förnybar värmeproduktion. Med tanke på att det avser genomförande av en EU-lagstiftning vore det naturligt att koppla till de stöd som anses utgöra statligt stöd enligt EU:s statsstödsregler i syfte att begränsa antalet stödformer som ska beaktas och därmed underlätta tillämpningen och det tydligt avgränsas till vad som värmeproduktion så att det inte sker sammanblandning mellan el och värmerelaterade stödformer i kraftvärmeverk. Vi vill i detta sammanhang också peka på att i det förslag till reviderat förnybart-direktiv som presenterades av EU-kommissionen i juli så föreslås detta villkor slopas.

Förslag om annullering av ursprungsgarantier

Som nämnts ovan förekommer det på många håll i landet att olika fjärrvärmesystem är sammankopplade och handel sker mellan olika fjärrvärmeföretags produktionsanläggningar. Detsamma gäller för spillvärmesamarbeten, där handel med överskottsvärme från exempelvis industrier sker och denna värme säljs sedan vidare av fjärrvärmeföretaget till slutkund. Fjärrvärmenät bör därför inte betraktas som en slutkund. Ursprungsgarantierna tillfaller producenten av fjärrvärme men annullering bör enbart ske av den part som levererar till och innehar avtal med slutkund, av slutkunden själv eller av myndigheten om ursprungsgarantin inte använts inom 12 månader.

Det kan också uppstå situationer där en värmeproducent väljer att sälja ursprungsgarantierna till ett annat fjärrvärmesystem eller annat land och där en konsekvens blir att en residualmix behöver redovisas trots att det är uppenbart att den fysiska värmeleveransen avser en annan energimix. Att frikoppla den fysiska leveransen med hur ursprungsgarantierna används kan därmed riskera att minska förtroendet för systemet. Det är viktigt att definiera och tydliggöra hur residualmixen ska redovisas.

Förslag om gränsöverskridande handel med ursprungsgarantier

Det följer direkt av direktivet att medlemsstaterna ska erkänna varandras ursprungsgarantier. Det är dock mycket viktigt att ta hand om är den övergångstid innan systemet och den reviderade standarden EN 16325 har implementerats hos samtliga EU-länder. Vi anser i första hand att standardiseringsarbetet bör inväntas innan det nya regelverket träder i kraft. I andra hand bör det finnas tydliga övergångsregler så att de redan innan lagändringen utfärdade ursprungsgarantierna kan användas i enlighet med sitt syfte.

I dagsläget är det få EU-länder som infört lagstiftning om ursprungsgarantier för värme och kyla, vilket gör att det saknas förutsättningar för någon betydande handel med ursprungsgarantier för värme och kyla i EU. Ett flertal EU-länder har också aktivt tagit ställning till att inte införa någon genomförandelagstiftning för ursprungsgarantier för värme och kyla. Det pågående standardiseringsarbetet med att revidera EN 16325-standarderna till att omfatta även värme och kyla drar också ut på tiden och ser inte ut att kunna bli klart till i

maj 2022 som förutsätts i remissförslaget utan troligen tidigast i slutet av 2022. Det är därför angeläget att det fortsatta lagstiftningsarbetet beaktar utvecklingen av Europastandarden och att den svenska lagstiftningen inriktas på ett minimigenomförande så långt som möjligt.

I avsaknad av tydligt syfte med att införa ett regelverk för ursprungsgarantier för värme och kyla är det också angeläget att begränsa all extra administration och kostnader förknippat med denna lagstiftning.

Avgifter

Energimyndigheten har bl.a. i en hemställan föreslagit att avgiftsstrukturen och avgiftsnivåerna för kontoföringen av ursprungsgarantierna ska justeras. Myndigheten föreslår att avgifterna görs enhetliga för alla förekommande typer av ursprungsgarantier oavsett energibärare vilket nu är uppe på förslag. Energiföretagen tycker att det är bra att den avgift som tas ut för varje ursprungsgaranti som utfärdas ska vara enhetlig (dvs. 0,07 kr för varje utfärdad ursprungsgaranti). Vi anser däremot inte att förslaget om att årsavgifter (200 kr) ska betalas av samtliga är en lika bra ordning. Vi tycker att dagens ordning ska kvarstå, dvs årsavgift för ett konto för ursprungsgarantier endast ska betalas av elleverantörer, andra som handlar med ursprungsgarantier och av elproducenter som har konton för internationellt överförbara ursprungsgarantier. Att låta övriga elproducenter betala kommer med stor sannolikhet att innebära en tröskel för mikroproducenter som gör att dessa inte kommer ansöka om att få ursprungsgarantier utfärdade. En annan fördelning av den administrativa kostnaden skulle vara att föredra. Det är dessutom särskilt viktigt för till exempel små mikroproducenter av solel att kunna härleda sin produktion genom att tillåta utfärdande av ursprungsgarantier.

Det är vidare angeläget att den reviderade standarden (EN 16325) görs allmänt tillgänglig utan kostnad.

Föreslagna ikraftträdande av förslaget

Energiföretagen stöder förslaget om att anpassa ikraftträdandet till genomförandet av den pågående revideringen av standarden CEN EN 16325 för ursprungsgarantier, då detta är en normativ standard som det svenska regelverket behöver ta hänsyn till. Något som dock kan bli problematiskt är att föreskriftsarbetet inte kan påbörjas förrän standarden är beslutad. För att ge aktörerna möjlighet att göra de ändringar som behövs avseende mätning och rapportering till följd av föreskriftsändringar anser vi därför den 1 januari 2023 kan vara ett lämpligt datum för ikraftträdande. Ikraftträdandet bör senareläggas också för att begränsa påverkan på redan ingångna avtal om försäljning av ursprungsgarantier.

Stockholm som ovan

Åsa Pettersson

VD Energiföretagen Sverige